

Tilläggsyrkande angående Redovisning av 2024 års ägardialoger med regionala bolag

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Renova AB:s inriktning och arbete avseende att implementera koldioxidavskiljning på en förbränningslinje till 2030 och ytterligare en förbränningslinje till 2045 avbryts.

Yrkandet

I kommunfullmäktige i december 2024 röstade Demokraterna nej till Renova AB:s hemställan om att här och nu lägga resurser på att utreda implementering koldioxidavskiljning på två förbränningslinjer. Informationen från ägardialogen stärker oss i ställningstagandet att avvakta utvecklingen. Renova AB rapporterar att:

”Bolaget bedömer att en investering på två linjer medför att investeringsutgiften ökar från cirka 500 miljoner kronor till det dubbla. Driftskostnaden bedöms öka med mer än det dubbla framförallt på grund av att elproduktionen minskar med ca 50 procent istället för cirka 20 procent.”

”Från flera delägare ges också uttryck för en oro kopplat till de stora investeringar som krävs och dess påverkan på framtida avgifter/priser och de kvarvarande osäkerheterna bland annat gällande affärsmodell och teknik (främst lagringskapacitet).”

Det finns en möjlighet att koldioxidavskiljning i framtiden skulle kunna bli en användbar och affärsmässig teknik. Koldioxidavskiljning är dock ännu inte mogen teknik med affärsmässighet. Det saknas grundläggande förutsättningar som lagringsplatser, transportinfrastruktur och regelverk. Avfallskunderna får kraftigt höjda taxor samtidigt som den för omställningen så viktiga elproduktionen minskar.

För Demokraterna är det självklart att det inte ligger i det kommunala ansvaret att med göteborgarnas skattepengar driva innovation och högriskprojekt, utan i stället ska välfärdens finansiering skyddas mot kommunalt slöseri. Innovation och risktagande sköts utmärkt av privata aktörer och privat riskkapital. Här är vi optimistiska inför industrins förmåga till teknikutveckling för omställning – inte minst inom Göteborgs egna högteknologiska kluster. Stadens bolag får gärna vara en tidig användare av mogen teknik när den väl är affärsmässig.

Renova AB ska inte prioritera införande av koldioxidavskiljning i förtid bara för att Miljö- och klimatprogrammet har målår 2030. Renova bör avvakta vidare utredningar inom området men följa hur teknik, regelverk och ekonomiska förutsättningar utvecklar

sig. I takt med att priset på utsläppsrätter går upp skulle en investering i koldioxidavskiljning eventuellt kunna blir lönsam någon gång i framtiden.

Teknikutveckling är svårt att förutse och till exempel skulle det kunna komma avgörande teknikutveckling inom återvinning av plast eller tillverkning av plast från icke fossila råvaror som ger minskade utsläpp av koldioxid. Renova bör i dagsläget snarare göra en bedömning om de på affärsmässiga grunder kan öka bidraget till elproduktion och eleffektkapacitet för att därigenom underlätta för de industrier i Göteborgsområdet som vill driva omställning genom elektrifiering.

Gällande minskade koldioxidutsläpp så ingår Renovas utsläpp i EU:s handel med utsläppsrätter (EU-ETS), vilket innebär att de utsläppsrätter som inte används av Renova kommer användas av någon annan så att det inte blir någon utsläppsminskning totalt sett. Den klimatomställning Göteborgs Stad driver får inte bli associerad med GobiGas-liknande projekt med hög risk, dålig affär, utan effekt för klimatet och med stora negativa ekonomiska konsekvenser för göteborgarna. Det är därför bättre att låta ETS-systemet verka som tänkt där höjda priser för utsläppsrätter i framtiden eventuellt kunna ge en affärsmässighet i koldioxidinfångning.

Yrkande
2025-05-13

KS 2025-05-21, Ä.nr: 13, SLK-2025-00428

Yrkande angående – Redovisning av 2024 års ägardialoger med regionala bolag.

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Renova AB och Renova Miljö AB får i uppdrag att omgående stoppa alla investeringar för koldioxidinsamling på en andra förbränningslinje.

Yrkandet

Det är fullständigt ologiskt och orealistiskt, (dvs normal rödgrön logik) att tro att en minskning av utsläppen i Sverige skulle ha någon stor påverkan på den globala miljön, detta då Sveriges samlade utsläpp motsvarar ca 2 promille av de globala utsläppen.

Att göra en investering, (om ytterligare cirka en halv miljard med dubblerad driftskostnad som följd), på en andra förbränningslinje, innan det analyserats och utvärderats om investeringen på den första linjen ens haft någon effekt är total galenskap.

En investering på en andra förbränningslinje blir än mer galet mot bakgrund av att det fortsatt finns, vilket anges tydligt i handlingarna, stora osäkerheter gällande såväl affärsmodell som lagringskapacitet samt mot bakgrund av en minskad elproduktion.

Bygget samt driften av de anläggningar som skulle krävas skulle i sig själva därtill generera stora utsläpp och enorma kostnader.

Vill man binda koldioxid vore det bättre att satsa mer på ökad grönska och växtlighet. Detta skulle vara betydligt billigare och grönska har dessutom en bevisad positiv effekt på människors hälsa och välmående.

Ett förslag på ett av alla de träd man skulle kunna göra försök med att plantera är Kejsarträd (*Paulownia tomentosa*) vilket redan idag finns i Botaniska trädgården och som är känt för sin stora förmåga att binda koldioxid. Andra förslag är tall, björk och ek.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-04-25

Ärendenummer SLK-2025-00428

Handläggare

Jakob Jendeby

Telefon: 031-368 00 07

E-post: jakob.jendeby@stadshuset.goteborg.se

Redovisning av 2024 års ägardialoger med regionala bolag

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Redovisningen av 2024 års ägardialoger med regionala bolag antecknas.

Sammanfattning

Av Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning samt av Göteborgs Stadshus AB:s (Stadshus) ägardirektiv framgår att bolaget planerar och genomför kontinuerligt ägardialog med de direktunderställda bolagen. Ägardialogerna ska ske med utgångspunkt från strategisk nivå och med fokus på ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget, affärsplan, större investeringar, väsentliga risker, viktiga policyfrågor samt frågor av större vikt som ska underställas kommunfullmäktige. Redovisning av ägardialogerna ska ske skriftligt till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Former för ägarstyrning i de regionala bolagen beslutas i samråd mellan ägarkommunerna. Stadens utgångspunkter anges i Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning.

I enlighet med överenskommelser i respektive ägarråd genomför ägarråden en årlig dialog med respektive styrelse i aktuella och angelägna frågor. Dialogerna för 2024 genomfördes den 5 december. Den 20 februari 2025 godkände ägarråden skriftliga redovisningar från respektive dialog. "Redovisning av ägardialog 2024" för respektive bolag framgår av bilaga till detta ärende.

Styrelsen i Stadshus beslutade 2025-03-24 § 52 att överlämna redovisningarna till kommunstyrelsen som en del i fullgörandet av skyldigheten att återföra väsentlig och strategisk information från ägardialogerna till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Bedömning ur ekonomisk, ekologisk och social dimension

Stadsledningskontoret har inom ramen för denna återsrapportering inte funnit några särskilda aspekter utifrån dessa dimensioner. Däremot konstaterar stadsledningskontoret att det som tas upp på ägardialogerna berör dimensionerna och kommer att behöva belysas framgent.

Bilaga

Göteborgs Stadshus AB:s styrelsehandling 2025-03-24 § 52

Ärendet

Redovisning av 2024 års genomförda ägardialoger mellan ägarråden i Renova AB, Gryaab AB och Grefab AB och respektive styrelse.

Beskrivning av ärendet

Av redovisningarna från ägardialogerna framgår att respektive bolag ombetts att, för olika områden, ta fram information som underlag för fortsatt dialog eller samråd och återkomma till ägarråden. Nedan sammanfattas dialogområdena för respektive bolag. För fördjupad information hänvisas till bilagan till detta ärende.

Renova AB och Renova Miljö AB

Inför årets ägardialog mellan ägarrådet i Renova och styrelsen i Renova AB och Renova Miljö AB hade följande dialogområden fastställts:

- Nuläge vad gäller utredning och pågående aktiviteter rörande koldioxidinfångning (CCUS).
- Styrelsens information och dialog angående den ekonomiska situationen och försämrade resultatutvecklingen för Renovabolagen.
- Aktuell situation angående upphandling av vätgasbilar och uppgörelse med leverantören H2X.
- Status vad gäller bolagets arbete och aktiviteter kopplat till att kommuner tog över förpackningsinsamlingen från och med 2024.
- Nuläge avseende konkurrensverkets granskning av Sydsånes Avfallsaktiebolag (SYSAV).

På grund av tidsskäl blev dialog om aktuell situation rörande upphandling av vätgasbilar och den ekonomiska situationen samt resultatutvecklingen inte genomförd. Renovas styrelse ombads att återkomma till ägarrådet med skriftliga rapporter angående dessa områden, se bilagor till den skriftliga redovisningen från Renovas ägardialog.

Gryaab AB

Årets ägardialog mellan ägarrådet i Gryaab och styrelsen i Gryaab omfattade följande områden:

- Styrelsens information angående statusrapport gällande utveckling och framdrift i projektet Nya Rya (inklusive återkoppling av delägarnas medskick i samband med ställningstagande till inriktning och finansieringsmodell för Nya Rya).
- Särskild information, analys och dialog angående bolagets bedömning av prognoser för avgiftsökningar på sikt efter idrifttagning av Nya Rya.
- Information och dialog angående EU-direktiv på VA-området samt styrelsens bedömning av konsekvenser för Gryaab AB (exempelvis läkemedelsrening).
- Styrelsens information angående förfrågningar från ej delägande kommuner till Gryaab om Gryaabs möjligheter att leverera tjänster inklusive styrelsens information om utredning av regelverk och övriga juridiska aspekter.
- Information angående förberedande aktiviteter kopplat till batterifabrik (NOVO) och leverans av tekniskt vatten.

Styrelsen i Gryaab ombads att som underlag för fortsatt dialog och uppföljning av projektet inkomma med en statusrapport inför ägardialog i december 2025 angående hur arbetet har drivits vidare vad gäller utvecklingen av Ryaverket i projekt Nya Rya.

Grefab AB

Årets ägardialog mellan ägarrådet i Grefab AB och styrelsen i Grefab AB omfattade följande områden:

- Information angående bolagets fortsatta arbete med att öka beläggningsgrad, stärka resultatet och justera i regelverket mot ökad prioritering av invånare i delägarkommuner
- Information och dialog angående bolagets kommunikationsstrategier och hur bolaget ser på sitt kommunikationsansvar i relation till delägarna
- Översikt projekt rörande miljöåtgärder

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret bedömer att Stadshus genom den återredovisning som gjorts har fullgjort de krav som ställts på bolaget i stadens ägarriktlinjer samt i bolagets ägardirektiv. Redovisningen jämte det som kommer att följas upp i ägarråden efter ägardialogerna behandlar strategiskt viktiga frågor för de regionala bolagens utveckling och förutsättningar att fullgöra sina uppdrag.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Tjänsteutlåtande

Styrelsen 2025-03-24

Ärendenummer GSHAB-2024-00063

Handläggare: Mats Boogh, bolagsansvarig

Telefon: 031-368 54 55

E-post: mats.boogh@gshab.goteborg.se

Redovisning av 2024 års ägardialoger med regionala bolag

Förslag till beslut

I styrelsen för Göteborgs Stadshus AB:

1. Styrelsen fastställer redovisning av ägardialog med styrelsen i Renova AB och Renova Miljö AB i enlighet med tjänsteutlåtandets bilaga 1.
2. Styrelsen fastställer redovisning av ägardialog med styrelsen i Gryaab i enlighet med tjänsteutlåtandets bilaga 2.
3. Styrelsen fastställer redovisning av ägardialog med styrelsen i Grefab i enlighet med tjänsteutlåtandets bilaga 3.
4. Styrelsen överlämnar redovisningarna till kommunstyrelsen som en del i fullgörandet av skyldigheten att återföra väsentlig och strategisk information från ägardialogerna till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Sammanfattning

Av ägardirektiv för Göteborgs Stadshus AB framgår att bolaget planerar och genomför kontinuerligt ägardialog med de direktunderställda bolagen. Ägardialogerna ska ske bland annat med fokus på ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget och större investeringar. Redovisning av ägardialogerna ska ske skriftligt till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

För de regionala bolagen har former för ägarstyrning beslutats i samråd mellan ägarkommunerna bland annat med utgångspunkt i Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning. I enlighet med överenskommelser i respektive ägarråd genomför ägarråden en årlig dialog med respektive styrelse i aktuella och angelägna frågor. Dialogerna för 2024 genomfördes den 5 december. Den 20 februari 2025 godkände ägarråden skriftliga redovisningar från respektive dialog. "Redovisning av ägardialog 2024" för respektive bolag utgör bilagor till detta ärende.

Bedömning ur ekonomisk, ekologisk och social dimension

Stadshus har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån dessa dimensioner.

Bilagor

1. Redovisning av ägardialog 2024 för Renova AB och Renova Miljö AB
2. Redovisning av ägardialog 2024 för Gryaab
3. Redovisning av ägardialog 2024 för Grefab

Ärendet

Ärendet omfattar redovisningar av genomförda ägardialoger 2024 mellan ägarråden för Renovabolagen, Gryaab och Grefab och respektive styrelse.

Beskrivning av ärendet

Av ägardirektiv för Stadshus AB framgår att bolaget ”*planerar och genomför kontinuerligt ägardialog med de direktunderställda bolagen. Ägardialogerna ska ske med utgångspunkt från strategisk nivå och med fokus på ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget, affärsplan, större investeringar, väsentliga risker, viktiga policyfrågor samt frågor av större vikt som ska underställas kommunfullmäktige. Redovisning av ägardialogerna ska ske skriftligt till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.*”

För de regionala och delägda bolagen genomförs efter överenskommelser i respektive ägarråd årliga dialoger med styrelserna med ovanstående innehåll. Resultatet av ägardialogerna ställs samman i skriftliga redovisningar.

Dialoger för 2024 genomfördes 5 december. Den 20 februari 2025 godkände ägarråden skriftliga redovisningar från respektive ägardialog, vilka utgör bilagor till detta ärende.

Information som underlag för fortsatt dialog/ägarsamråd

Renova AB/Renova Miljö AB

På grund av tidsskäl blev dialog rörande aktuell situation upphandling vätgasbilar och ekonomisk situation/resultatutveckling inte genomförd. Renovas styrelse ombads att återkomma till ägarrådet med skriftliga rapporter angående dessa områden. Bolagets återrapporteringar i nämnda frågor utgör bilagor till den skriftliga redovisningen från Renovas ägardialog, bilaga 1.

Gryaab AB

Styrelsen i Gryaab ombeds att som underlag för fortsatt dialog och uppföljning av projektet inkomma med en statusrapport inför ägardialog i december 2025 angående hur arbetet har drivits vidare vad gäller utvecklingen av Ryaverket i projekt Nya Rya.

Grefab

-

Eva Hessman

Vd, Göteborgs Stadshus AB

Datum 2025-02-20
GSHAB-2024-00063
Handläggare: Mats Boogh

Redovisning av ägardialog mellan Renova AB/Renova Miljö AB:s styrelse och Renovas ägarråd

Ägardialog 2024

Vid möte 2015-10-29 godkände ägarråden i Renova, Gryaab och Grefab Principer för ägarstyrning av regionala bolag (dnr 0015/16).

Ägarråden beslutade bland annat om en arbetsmodell som innebär att ägarråden genomför strukturerade ägardialoger med styrelser i de regionala bolagen en gång per år med fokus på strategiska styrdokument, omvärldsanalyser, verksamhetsplaner och investeringsplaner. En skriftlig dokumentation från respektive ägardialog upprättas och fastställs av respektive ägarråd.

Årets ägardialog mellan Renovas ägarråd och styrelsen i Renova AB/Renova Miljö AB genomfördes 2024-12-05.

Om Renova AB/Renova Miljö AB

Koncernen innehåller moderbolaget Renova AB med dotterbolaget Renova Miljö AB. Avsikten med koncernstrukturen är att särskilja direkttilldelad verksamhet från konkurrensutsatt verksamhet där moderbolaget handhar direkttilldelade uppdrag från ägarkommunerna och där dotterbolaget handhar uppdrag vunna i konkurrensutsatta upphandlingar inom ägarkommunerna.

Det kommunala ändamålet med Renova AB är att främja långsiktigt hållbar utveckling i ägarkommunerna framförallt genom en miljöriktig behandling av avfall som kommer från hushåll i ägarkommunerna och som kommunerna har skyldighet att hand om enligt miljöbalken och annan lagstiftning.

Det kommunala ändamålet med Renova Miljö AB är att främja en långsiktigt hållbar utveckling i ägarkommunerna genom en miljöriktig behandling av verksamhetsavfall samt hushållsavfall från andra än ägarkommunerna. Bolagets bedömning är att verksamheten bedrivs i enlighet med det fastställda ändamålet och i enlighet med tillämpbara kommunalrättsliga principer.

Dialogområden

Inför årets ägardialog mellan ägarrådet i Renova och styrelsen i Renova AB/Renova Miljö AB hade följande dialogområden fastställts:

- Nuläge vad gäller utredning och pågående aktiviteter rörande koldioxidinfångning (CCUS)
- Styrelsens information och dialog angående den ekonomiska situationen och försämrade resultatutvecklingen för Renovabolagen. Styrelsens åtgärder och handlingsplan?

- Aktuell situation angående upphandling av vätgasbilar och uppgörelse med leverantören H2X
- Status vad gäller bolagets arbete och aktiviteter kopplat till att kommuner tog över förpackningsinsamlingen från och med 2024
- Nuläge avseende konkurrensverkets granskning av Sydsånes Avfallsaktiebolag (SYSAV)

Sammanfattning information och dialog

Nuläge vad gäller utredning och pågående aktiviteter rörande koldioxidinfångning (CCS/CCU)

Huvuddelen av dialogen mellan ägarrådet och styrelse samt verkställande direktör i Renovabolagen ägnas åt bolagets hemställan rörande koldioxidinfångning (CCS/CCU).

Information lämnas om Renovas styrelses inriktningsbeslut och status i arbetet. Det alternativ som styrelsen tidigare gått vidare med och hemställt om delägarkommunernas principiella ställningstagande till innebär att utreda att implementera koldioxidinfångning (CCS/CCU) på en av fyra förbränningslinjer till 2030 samt att utreda implementering av tekniken på ytterligare en linje senast 2045. Med dagens sammansättning av avfall, andel fossilt kontra biogent ursprung på avfallet, gäller att två linjer behöver utrustas med koldioxidinfångning för att Renovas verksamhet ska bli klimatneutral med avseende på koldioxid.

I dialogen framgår att delägarna har olika medskick till bolaget och kommer att göra olika ställningstaganden, alternativt har gjort ställningstaganden, som skiljer sig väsentligt åt. Inom kort kommer samtliga ägarkommuners kommunfullmäktige att ha behandlat ärendet.

Från ägarrådet framförs synpunkter angående att vidga utredningen till att generellt utreda, utöver koldioxidinfångning, flera parallella alternativ som kan stå till buds i syfte att eliminera eller minska påverkan på miljön genom utsläpp av koldioxid. Som exempel nämns eftersortering av avfall, ökad bortstyrning av plast i avfallet och åtgärder kopplat till kapacitet och andel importerat avfall.

Från flera delägare ges också uttryck för en oro kopplat till de stora investeringar som krävs och dess påverkan på framtida avgifter/priser och de kvarvarande osäkerheterna bland annat gällande affärsmodell och teknik (främst lagringskapacitet). I sammanhanget konstateras att kostnadsökningar också är förenade med andra krav och aktiviteter i verksamheten exempelvis fastighetsnära insamling som håller på att införas. Bolaget bedömer att en investering på två linjer medför att investeringsutgiften ökar från cirka 500 miljoner kronor till det dubbla. Driftskostnaden bedöms öka med mer än det dubbla framförallt på grund av att elproduktionen minskar med ca 50 procent istället för cirka 20 procent.

Under mötet ges en omvärldsutblick över pågående och planerade projekt internationellt, nationellt och i övriga Norden. Det konstateras att mycket pågår inom området, inte minst på EU-nivå. Bolaget ger också en överblick över samt kommenterar projekt som den senast tiden uppmärksammats i medialt.

Bolaget lämnar information om bidrags- och finansieringsmöjligheter bland annat Energimyndighetens stöd som kan utges till den eller de aktörer som kan erbjuda avskiljning, transport och lagring av biogen koldioxid till lägst ersättning per ton, samt som uppfyller övriga villkor. Detta förfaringssätt omnämns som omvänd auktion.

Totalt kan myndigheten fördela 36 miljarder kronor mellan 2026 och 2046. För att kunna delta i det omvända auktionsförfarandet krävs att vissa volymer uppnås, vilka kan vara svåra att uppnå med infångningsteknik på endast en förbränningslinje.

Bolaget informerar om den succesivt ökande kostnaden för inköp av utsläppsrätter. Vid någon tidpunkt bedöms från bolaget att man kommer till en brytpunkt där kostnaden för inköp av utsläppsrätter gör det ekonomiskt lönsamt att investera i CCS/CCU-teknik givet att övriga förutsättningar är på plats.

Under dialogen konstateras att ett framtida förslag till att gå vidare och investera i tekniken kommer tillställas ägarna för ett nytt principiellt ställningstagande.

Kommuners övertagande av förpackningsinsamling – konsekvenser för Renova

Bolaget ger en överblick över ägarkommunernas vägval och Renova har att hantera olika kommuners vägval. För flerfamiljshus gäller att Renova arbetar på auktorisation och tilldelade uppdrag parallellt med att ett par kommuner bedriver uppsamling i egen regi.

Totalt bedöms cirka 100 medarbetare, i huvudsak chaufförer, behöva rekryteras samt att ytterligare cirka 70 fordon tillkommer jämfört med innan regelverket implementeras från och med 2024.

Nuläge avseende konkurrensverkets granskning av Sydsånes Avfallsaktiebolag (Sysav)

Bolaget kommenterar angående att kammarrätten upphävt Konkurrensverkets tillsynsbeslut som rör Sysavs ägarkommuner. Domstolen anser bland annat att Konkurrensverket inte har visat att verksamhetskriteriet inte var uppfyllt och att det därmed inte var fel av ägarkommunerna att tillämpa undantaget för inter upphandling. Bolaget gör bedömningen att i det fall detta utfall blir det slutgiltiga så bör inga konsekvenser uppstå vad gäller Renova AB:s ägares tilldelning av uppdrag eller för organiseringen av Renovabolagen.

Ekonomisk situation och resultatutveckling

På grund av brist på tid under dialogen ger bolaget en mycket kort kommenterar angående årets resultat. Styrelsen ombeds att återkomma till ägarrådet med en fördjupad bedömning angående resultatutvecklingen och den ekonomiska situationen i en skriftlig rapport.

Aktuell situation angående upphandling av vätgasbilar

På grund av brist på tid ges ingen information om status i ärendet under dialogen. Styrelsen ombeds att återkomma till ägarrådet i en skriftlig rapport angående den aktuella situationen.

Information som underlag för fortsatt dialog

-

Ägarrådet Renova AB/Renova Miljö AB

Bilaga 1 Kompletterande information från Renova angående den ekonomiska utvecklingen

Bilaga 2 Kompletterande information från Renova angående upphandling av vätgasbilar

Beslutsunderlag

Utfärdat 2025-01-16

Diarienummer 0144/25

Handläggare: Anders Åström

Telefon: 031-618020

E-post: anders.astrom@renova.se

Återrapportering Ägarråd, *"Renovabolagens ekonomiska situation, analys och åtgärder"*

Förslag till beslut

Styrelsen i Renova AB föreslås besluta att godkänna bifogad rapport samt att godkänna att den skickas till Renovas ägarråd.

Ärendet

Renovas ägarråd har bett Renovas styrelse att inkomma med en kort skriftlig rapport:

"Styrelsen ombeds att återkomma till ägarrådet med en fördjupad bedömning angående resultatutvecklingen och den ekonomiska situationen i en skriftlig rapport"

Sammanfattning

Renova AB och Renova Miljö AB:s resultat har för 2023 och 2024 inte mött förväntat budgeterat resultat trots införda åtgärder för att begränsa kostnader. De huvudsakliga orsakerna är minskade lokala volymer, kraftigt ökade kostnader för insatsvaror och t ex utsläppsrätter samt engångskostnader för förväntade kund- eller leverantörsförluster.

Utsikterna för 2025 är försiktigt positiva även om det fortsatt råder osäkerhet runt flera faktorer. På längre sikt är det centralt att aktivt arbeta med kostandseffektiviseringar för att möta förväntade kostnadshöjningar inom olika områden.

Renovabolagen avser att fortsätta arbetet med att minska kostnader på olika sätt där samarbetet/samspelet med ägarkommuner och kunder är centralt.

Beskrivning av ärendet

Utfall 2024

2024 har varit en fortsatt ekonomiskt utmanande år för Renova. Flera olika faktorer har påverkat negativt:

- Fortsatt tufft för många kunder med lägre volymer som följd, totalt ca 48 mkr
- Högre fossilandel i avfallet med högre kostnader för utsläppsrätter, totalt ca 19 mkr
- Väsentligt lägre elpriser än föregående år, totalt ca 31 mkr

- Flera större engångsposter för konstaterade eller förväntade kund- eller leverantörsförluster, totalt ca 17 mkr
- Bland annat ca 12 mkr för osäker utsikt att H2X ska återbetala felaktigt utbetalt belopp för två tunga fordon.

Genom ett aktivt arbete med att minska kostnader är totala kostnader ca 23 mkr under budget undantaget kostnaden för utsläppsrätter. Totalt är resultatet för koncernen ca - 5 mkr vilket är 45 mkr sämre än budget.

Soliditeten för Renova AB är 37% och för Renova Miljö AB 28%. Sammantaget bedöms fortsatt båda bolagen ha en stabil ekonomisk situation med beredskap för att hantera identifierade ekonomiska risker.

Under 2022 och 2023 har båda bolagen vidtagit åtgärder för att hålla kostnader nere. Åtgärderna omfattar:

- Begränsningar i rekrytering vid vakanser
- Avvaktar ej kritiska investeringar
- Energieffektiviseringsåtgärder
- Ökade samordningseffekter ägarkommuner
- Restriktioner konsulter, utbildning, resor, mm

Utsikterna för 2025

Utsikter för 2025 är fortsatt osäkra på grund av konjunktur och omvärldsläge men det finns anledning till viss optimism.

Försäljningen väntas öka försiktigt på grund av avtalat ökade priser för sk importerat avfall samt avfall från verksamheter då efterfrågan på avfallsbränsle minskat på den nationella och internationella marknaden. En förbättring av konjunkturen kan också ge en viss volymökning på lokala volymer. Kostnaden för utsläppsrätter förväntas fortsätta öka men bedömningen är att fossilinnehållet i avfallet stabiliseras eller möjligen minskar i takt med ett bättre konjunkturläge. Elpriset kommer sannolikt fortsatt vara lågt vilket också Renovas budget 2025 till stor del tagit hänsyn till. Pågående arbete med att hålla i kostnader fortsätter och förväntas ge ytterligare effekt under 2025. Parallellt behöver organisationen och fordonsflottan att utökas kraftigt för att klara krav inom fastighetsnära insamling av förpackningar. Det motsvaras dock av intäktsökningar från kommunerna för de utförda tjänsterna. Summerat bedöms fortsatt att det budgeterade resultatet för 2025 om ett resultat på ca +34 mkr är rimligt för koncernen.

Bedömning på längre sikt

Kostnader för avfallshantering bedöms att fortsatt öka. Inte minst kostnaden för utsläppsrätter prognosticeras öka kraftigt över tid i takt med minskad tillgång. För att fortsatt vara konkurrenskraftiga kommer det därför vara nödvändigt att kontinuerligt effektivisera verksamheten. Införandet av ett Lean-inspirerat arbetssätt med ständiga förbättringar har gett positiva effekter och förväntas ge ytterligare under de kommande åren. Samordning med ägarkommunerna för att minska variationen mellan de olika kommunernas ”beställning” till Renova är också identifierad av KCR som ett viktigt område för att nå samordningseffekter.

Beslutsunderlag

Utfärdat 2025-01-16

Diarienummer 0145/25

Handläggare: Anders Åström

Telefon: 031-618020

E-post: anders.astrom@renova.se

Återrapportering Ägarråd, *"Aktuell situation angående upphandling av vätgasfordon"*

Förslag till beslut

Styrelsen i Renova AB föreslås besluta att godkänna bifogad rapport samt att godkänna att den skickas till Renovas ägarråd.

Ärendet

Renovas ägarråd har bett Renovas styrelse att inkomma med en kort skriftlig rapport:

"Styrelsen ombeds att återkomma till ägarrådet i en skriftlig rapport angående den aktuella situationen med upphandling av vätgasfordon."

Sammanfattning

Renova arbetar fortsatt aktivt för att så långt som möjligt säkerställa återbetalning av avbeställda fordon från H2X och leverans av de fordon som ska levereras. Hitintills har H2X återbetalt ca 1 mkr och det första fordonet anges levereras i februari.

Polisutredning pågår fortsatt i ärendet och inga beslut om åtal är fattat ännu.

Konkurrensverket har uppmärksammat att inköpet utgör en otillåten direktupphandling och har ställt krav om upphandlingsskadestånd via Göteborgs Tingsrätt. Renova avser att bestrida kravet med hänvisning till preskription.

De brister som extern utredning upptäckte i processen som spänner över Renova och Göteborgs Stads Leasing är åtgärdade för att förhindra att felet/felen återuppträder.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

December 2022 och januari 2023 beställde Renova 5 st fordon av leverantören H2X med ett totalt ordervärde om 17,2 mkr. Två tunga fordon med ordervärde om 12 mkr och tre lätta fordon med ordervärde om 5,2 mkr. Fordonen är vätgaselektriska, dvs drivs av batterier som laddas via en bränslecell som tankas med vätgas. Beställningen gjordes av en numer pensionerad medarbetare som var fordonsansvrig på Renova. Dokumentationen runt beställningen var ofullständig och korrekt upphandlat avtal saknades. Fordonen köptes in via Göteborgs Stads Leasing (GSL) som sedan leasar fordonen till Renova. Då

fordonansvarig på Renova leveransgodkände fordonen i GSLs system redan i januari 2023 betalade GSL ut hela beloppet till leverantören. Detta uppdagades av Renova oktober 2023. Renova och GSL har därefter beställt och genomfört en extern utredning m h a Ernst & Young där ett antal brister upptäcktes in den process som spänner över båda företagen.

Renova valde att polisanmäla den f d anställde samt kräva full återbetalning av det felaktigt utbetalda beloppet från leverantören. Leverantören, H2X, hade vid det laget en svag ekonomisk ställning och var oförmögen att återbetala men avsåg att via tillkommande finansiering kunna slutföra leverans och succesivt återbetala. Material var vid den här tidpunkten inköpt och fanns på H2X produktionsanläggning i Nederländerna.

Eftersom den ursprungliga beställningen inte hade gjorts och dokumenterats korrekt upprättades också ett fullständigt avtal mellan parterna för att reglera beställning och leverans. Det i efterhand upprättade avtalet signerades i januari 2024.

Status per 2025-01-17

- De brister som upptäcktes i E&Y utredning har åtgärdats för att förhindra att felet/felen återuppstår.
- Det felaktiga inköpet har uppmärksamats av Konkurrensverket (KKV) som lämnat in ett krav på ca 1,2 mkr om upphandlingsskadestånd till Göteborgs Tingsrätt. Renova avser att bestrida kravet eftersom inköpet skedde för två år sedan vilket innebär att ärendet är preskriberat. KKV anser att köpet gjordes i samband med det senare avtalstecknandet, dvs januari 2024.
- Polisen utreder fortsatt Renovas anmälan och inget beslut är ännu fattat angående eventuellt åtal.
- Renova har under 2024 avbeställt de två tunga fordonen med ett ordervärde om 12 mkr. Renova och H2X är överens om avbeställning och H2X skyldighet att återbetala hela beloppet enligt en överenskommen tidplan.
- H2X har hitintills återbetalt ca 1 mkr vilket inte uppfyller ovan angivna tidplan. Förseningar in H2X refinansieringsplan anges som orsak. H2X anger dock att de fortsatt avser att återbetala det fulla beloppet. Ytterligare betalning aviseras under januari/februari.
- GSL har i december 2024 fakturerat hela beloppet för de två tunga fordonen till Renova. Renova har tagit upp det i årets resultat som en leverantörsförlust på grund av den osäkra situationen.
- De tre kvarvarande fordonen ska enligt H2X levereras under våren med det första fordonet i februari.
- Den nu angivna leveransplanen är en försening gentemot tecknade avtal. H2X och Renova är överens om Renovas rätt till förseningsvite om ca 520 000 SEK vilket ska adderas till ovan angivna överenskommelse om återbetalning.
- Renova har under 2024 besökt H2X produktionsanläggning och besiktigt material och fordon.
- Förseningen anges bero till största delen beroende på försening för myndighetsgodkännande hos nederländska myndigheter men har också sannolik koppling till H2X svaga ekonomiska situation.

Avslutande kommentar

Under hela ärendets gång har det huvudsakliga problemet varit att beloppet felaktigt utbetalts och att H2X inte har ekonomisk möjlighet att återbetala. Skulle Renova häva alla avtal och kräva återbetalning via domstol är Renovas bedömning att H2X går i konkurs och att Renova tappas all möjlighet till återbetalning eller leverans av fordon. Därför har Renova fortsatt för avsikt att tills vidare arbeta för leverans och återbetalning av utestående.

Datum 2025-02-20

GSHAB-2024-00063

Handläggare: Mats Boogh

Redovisning av ägardialog mellan Gryaabs styrelse och Gryaabs ägarråd

Ägardialog 2024

Vid möte 2015-10-29 godkände ägarråden i Renova, Gryaab och Grefab principer för ägarstyrning av regionala bolag (dnr 0015/16).

Ägarråden beslutade bland annat om en arbetsmodell som innebär att ägarråden genomför strukturerade ägardialoger med styrelser i de regionala bolagen en gång per år med fokus på strategiska styrdokument, omvärldsanalyser, verksamhetsplaner och investeringsplaner. En skriftlig redovisning från respektive ägardialog upprättas och fastställs av respektive ägarråd.

Årets ägardialog mellan Gryaabs ägarråd och styrelsen i Gryaab genomfördes 2024-12-05.

Om Gryaab

Det kommunala ändamålet för Gryaab är att medverka i en långsiktigt hållbar samhällsutveckling genom att införa och driva system som kostnadseffektivt samlar in och behandlar avloppsvatten inom ägarkommunerna. Bolaget har till föremål för sin verksamhet att äga och driva anläggningar för avloppsrening och behandla avloppsvatten och annan därmed förenlig verksamhet.

Bolagets bedömning är att verksamheten bedrivs i enlighet med det fastställda ändamålet och i enlighet med tillämpbara kommunalrättsliga principer.

Dialogområden

Inför årets ägardialog mellan ägarrådet i Gryaab och styrelsen i Gryaab hade följande dialogområden fastställts:

- Styrelsens information angående statusrapport gällande utveckling och framdrift i projektet Nya Rya (inklusive återkoppling av delägarnas medskick i samband med ställningstagande till inriktning och finansieringsmodell för Nya Rya)
- Särskild information, analys och dialog angående bolagets bedömning av prognoser för avgiftsökningar på sikt efter idrifttagning av Nya Rya
- Information och dialog angående EU-direktiv på VA-området samt styrelsens bedömning av konsekvenser för Gryaab AB (exempelvis avseende läkemedelsrening)
- Styrelsens information angående förfrågningar från ej delägande kommuner till Gryaab om Gryaabs möjligheter att leverera tjänster inklusive styrelsens information om utredning av regelverk och övriga juridiska aspekter
- Information angående förberedande aktiviteter kopplat till batterifabrik (NOVO) och leverans av tekniskt vatten

Sammanfattning information och dialog

Statusrapport Nya Rya inklusive bedömning av framtida avgifter

Information lämnas om projektet som är på väg in en ny fas, från förstudie till förprojektering. För det fortsatta arbetet är en entreprenör upphandlad vilken bolaget kommer att arbeta tillsammans med under resten av projektet. I det fortsatta arbetet kommer fortsatt uppmärksamhet att ägnas ekonomikonsekvenserna. Befolknings- och flödesprognoser kommer succesivt att uppdateras inför genomförande. Andra områden som är viktiga att adressera i syfte att hålla nere investeringsutgiften rör tillskottsvatten och dricksvattenförbrukningen.

Investeringsutgiften uppskattas i nuläget i ett intervall mellan 6,4 - 10,2 miljarder kronor i 2024 års penningvärde. Sedan förstudien har investeringsutgiften påverkats uppåt kopplat till krav på läkemedelsrening och hantering av slam.

Bolaget redovisar under dialogen en uppskattning av hur avgiftsutvecklingen kan komma att utvecklas fram emot slutet av 2040-talet då "Nya Rya"-anläggningen har tagits i drift. I fast penningvärde och med beaktande av befolkningsutveckling med flera påverkande faktorer och givet att investeringsutgiften landar någonstans i mitten av utgiftsintervallet bedöms avgiften öka med cirka 100 procent kopplat till Gryaab del i den totala avgiften.

Avloppsvattendirektivet och konsekvenser för Gryaab

Bolaget informerar om avloppsvattendirektivets krav och konsekvenser för Gryaab. Regelverket skärper kraven bland annat vad gäller kväve- och fosforrening samt kraven på provtagning och rapportering. Gryaab's bedömning är det nya kraven kan klaras utan större justeringar med undantag av införandet av rening från mikroföreningar (läkemedelsrening) vars konsekvenser beskrivs som stora. Det är i nuläget oklart om regelverket är tvingande från 2033 och 2039. Det råder även oklarhet angående om minimikraven i direktivet kommer att kompletteras med nationella krav. Det finns beredskap inom bolaget och i projektet Nya Rya för hantering kraven.

Under dialogen diskuteras vikten av att löpande delta i och verka för rimliga förutsättningar och krav ställs på verksamheten. Detta gäller såväl från bolagets sida som för övriga beslutsfattare.

Information om möjligheter att eventuellt tillhandahålla tjänster till andra än ägarkommunerna

Bolaget har tidigare på uppdrag av ägarrådet juridiskt utrett möjligheten att utföra tjänster åt kommuner som inte är delägare. Intresset vid denna tidpunkt visade sig relativt litet och utredningen lades på is.

Gryaab informerar om att det i nuläget har gjorts nya förfrågningar från närliggande kommuner och frågan kommer att utredas vidare. Bolaget avser att återkomma till ägarrådet med mer information.

Förberedande aktiviteter kopplat till batterifabrik och leverans av tekniskt vatten

Byggnation av ledningar är i slutfasen. Arbeta pågår med att färdigställa avtal mellan parterna.

Status förbindelseledning över Mölndalsån

Bolaget informerar om status vad gäller förbindelseledningen över Mölndalsån. Projektet kräver till följd av ökad komplexitet och det allmänna världsläget, bland annat påverkan från inflation, utökad ekonomisk ram. Prognos för projektet är i nuläget 400 miljoner kronor mot tidigare bedömning på 250 miljoner kronor. Genomförandebeslut planeras att tas i styrelsen i januari 2025.

Information om avsiktsförklaring mellan Bollebygds kommun och övriga delägare

Under dialogen lämnar bolaget information om avsiktsförklaringen mellan Bollebygds kommun och övriga delägare. Ägarrådet kom under 2023 överens om att ta fram ett intentionspapper angående att säkerställa olika delägars behov i det fall att Bollebygds kommun önskar lämna delägandet i Gryaab. Intensionspappret reglerade bland annat vikten av att nödvändiga beslut rörande Nya Rya tas även om Bollebygd på sikt önskar lämna delägandet i Gryaab. Avsiktsförklaringen, vilken behandlats i delägarnas kommunfullmäktige, gäller till den 31 december 2024 och under dialogen framkommer att behov finns av att förnya överenskommelsen.

Information som underlag för fortsatt dialog

Styrelsen ombeds att inkomma med en statusrapport inför ägardialogen 2025 angående hur arbetet har drivits vidare vad gäller utveckling av Ryaverket i projekt Nya Rya. Rapporten bör vara ägarrådet tillhanda under september 2025.

Ägarrådet Gryaab

Datum 2025-02-20

GSHAB-2024-00063

Handläggare: Mats Boogh

Redovisning av ägardialog mellan Grefabs styrelse och Grefabs ägarråd

Ägardialog 2024

Vid möte 2015-10-29 godkände ägarråden i Renova, Gryaab och Grefab Principer för ägarstyrning av regionala bolag (dnr 0015/16).

Ägarråden beslutade bland annat om en arbetsmodell som innebär att ägarråden genomför strukturerade ägardialoger med styrelser i de regionala bolagen en gång per år med fokus på strategiska styrdokument, omvärldsanalyser, verksamhetsplaner och investeringsplaner. En skriftlig redovisning från respektive ägardialog upprättas och fastställs av respektive ägarråd.

Ägardialog mellan Grefabs ägarråd och styrelsen i Grefab genomfördes 2024-12-05.

Om Grefab

Det kommunala ändamålet med bolaget är att tillgodose behovet av fritidsbåtsplatser och därtill hörande service för boende i kommunerna samt genom att medverka i att skapa mervärden för invånarna med förutsättningar för ett upplevelserikt båtliv bidra till att stärka regionens attraktionskraft för bosättning och etablering.

Dialogområden

Inför årets ägardialog mellan ägarrådet i Grefab och styrelsen i Grefab har följande dialogområden fastställts:

- Information angående bolagets fortsatta arbete med att öka beläggningsgrad, stärka resultatet och justera i regelverket mot ökad prioritering av invånare i delägarkommuner
- Information och dialog angående bolagets kommunikationsstrategier och hur bolaget ser på sitt kommunikationsansvar i relation till delägarna
- Översikt projekt rörande miljöåtgärder

Sammanfattning information och dialog

Information angående bolagets arbete med att öka beläggningsgrad, stärka resultatet och justera i regelverket mot ökad prioritering av invånare i delägarkommuner

Ägarrådet har sedan några år tillbaka fört dialog med styrelsen i Grefab angående uthyrning av båtplatser och andra tjänster till personer som inte är kommunmedlemmar i delägarkommunerna. Ägarrådet ser det som angeläget att succesivt utveckla regelverket, utveckla och implementera systematiska rutiner som säkerställer att ägarkommunernas kommunmedlemmar prioriteras för

verksamhetens olika tjänster samtidigt som bolagets verksamhet och ekonomi ska gynnas. Detta gäller inte minst då antal köande är stort.

Bolaget informerar om nuläget vad gäller belägningsgrad sommar och vinter. För 2024 har belägningsgraden minskat med två procentenheter till 90 procent. Bolagets analys är att parkeringssituationen påverkar samt att förändringsdiskussion (Saltholmen, Fiskebäck) skapar oro.

Inga reella åtgärder redovisas under dialogen.

Information om bolagets kommunikation och hur bolaget ser på sitt kommunikationsansvar i relation till delägarna

Ägarrådet har i tidigare dialoger efterfrågat mer proaktiv kommunikation från bolaget bland annat i syfte att göra det känt att det finns platser för kommuninvånare i delägande kommuner.

Bolaget informerar om aktiviteter exempelvis kontakter med hamnföreningar, hemsida, deltagande på båtmässor etc.

Ägarrådet önskar se mer aktiv kommunikation från bolaget när det gäller möjligheter till att hyra båtplatser.

Översikt projekt rörande miljöåtgärder

Bolaget ger en översikt över pågående aktiviteter och arbetet med att påverka miljöbelastning.

Bland annat redogörs för aktiviteter och roller i det interna miljöarbetet samt informationskanaler som riktar sig till kunderna. Den löpande kontakten med hamnföreningarna är viktig i kommunikationen med kunderna.

Information som underlag för fortsatt dialog

-

Ägarrådet Grefab

Utdrag ur Protokoll
Sammanträdesdatum: 2025-03-24

§ 52 Ärendenummer GSHAB-2024-00063

Redovisning av 2024 års ägardialoger med regionala bolag

Beslut

I styrelsen för Göteborgs Stadshus AB:

1. Styrelsen fastställer redovisning av ägardialog med styrelsen i Renova AB och Renova Miljö AB i enlighet med tjänsteutlåtandets bilaga 1.
2. Styrelsen fastställer redovisning av ägardialog med styrelsen i Gryaab i enlighet med tjänsteutlåtandets bilaga 2.
3. Styrelsen fastställer redovisning av ägardialog med styrelsen i Grefab i enlighet med tjänsteutlåtandets bilaga 3.
4. Styrelsen överlämnar redovisningarna till kommunstyrelsen som en del i fullgörandet av skyldigheten att återföra väsentlig och strategisk information från ägardialogerna till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Handling

Tjänsteutlåtande, Ärendenummer GSHAB-2024-00063.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Utdrag ur Protokoll

Sammanträdesdatum: 2025-03-24

Dag för justering

2025-03-27

Underskrifter

Sekreterare

Johan Hörnberg

Ordförande

Daniel Bernmar

Justerande

Axel Josefson